

ŠIAULIŲ KULTŪROS CENTRAS

3	0	2	2	9	6	7	1	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---

(įstaigos kodas)

DAILININKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 9 I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti Šiaulių kultūros centro (toliau – Centro) dailininku, gaminti įvairius reikmenimis, dekoracijas, kompozicijas, daryti užrašus, kitus darbus gali ne jaunesnis kaip 18 m. asmuo, pasitikrinęs sveikatą, išklauses darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrinės saugos instruktavimus, turintis darbui atlikti žinių, įgūdžių.
2. Darbuotojo darbo ir poilsio režimas:
 - 2.1. darbo laiko norma 40 valandų per savaitę, (neskaitant papildomo darbo, viršvalandžių) nebent darbo teisės normos nustato sutrumpintą darbo laiką ar šalys susitaria dėl ne viso darbo laiko;
 - 2.2. vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos (neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo laiko);
 - 2.3. darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo negali būti ilgesnis kaip 12 val., neįskaitant pietų pertraukos, ir 60 val. per kiekvieną septynių dienų laikotarpį;
 - 2.4. negali būti dirbama daugiau kaip šešias dienas per septynias paeilui einančias dienas;
 - 2.5. dirbant pagal suminę darbo laiko apskaitą, maksimalusis darbo laikas (įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo), vidutiniškai per septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį.
 - 2.6. darbuotojui suteikiamos fiziologinės pertraukos pagal poreikį ir specialios pertraukos, dirbant lauke ar nešildomose patalpose, profesinės rizikos sąlygomis, dirbant sunkų fizinį darbą;
 - 2.7. pertrauka pailsėti ir pavalgyti, ne vėliau kaip po 5 darbo valandų. Jos trukmė ne trumpesnė nei 30 min. ir ne ilgesnė kaip 2 val. (nebent susitarta dėl suskaidytos darbo dienos laiko režimo);
 - 2.8. kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo pamainų trukmė negali būti trumpesnė kaip 11 val. iš eilės, o per 7 paeilui einančių dienų laikotarpį darbuotojui turi būti suteiktas bent 35 valandų nepertraukiamo poilsio laikas. Jeigu darbo dienos trukmė daugiau kaip 12 val., bet ne daugiau kaip 24 val., nepertraukiamojo poilsio tarp darbo pamainų laikas negali būti mažesnis negu 24 valandos.
3. Pranešimo apie nelaimingą atsitikimą tvarka:
 - 3.1. pačiam nukentėjus nelaimingo atsitikimo metu, jei gali, nedelsiant pranešti Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai bei darbuotojų atstovui;
 - 3.2. pamačius ar sužinojus, kad įvyko nelaimingas atsitikimas, suteikti nukentėjusiam pirmąją pagalbą, jei reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą bendruoju pagalbos telefonu 112. Pranešti apie nelaimingą atsitikimą Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui;
 - 3.3. kol nelaimingas atsitikimas bus pradėtas tirti, darbo vieta ir įrenginių būklė turi likti tokia, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jeigu dėl to kyla pavojus aplinkui esančių darbuotojų gyvybei ar sveikatai, galima daryti tik būtinus pakeitimus apie tai surašant aktą;
 - 3.4. įvykus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, kreiptis į gydymo įstaigą ir nedelsiant pranešti Centro vadovui, ar jo įgaliotam asmeniui.
4. Pranešimo apie darbo metu pastebėtus trūkumus tvarka – savavališkai nešalinti darbo priemonių, įrenginių ir pastatų gedimų, juose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų gedimų; nedelsiant pranešti Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, apie darbo ir darbų saugos priemonių gedimus, apie padėtį darbo vietose, darbo patalpose, pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

5. Darbuotojas gali atsisakyti dirbti darbus, jei jų saugiai atlikti neapmokytas; jei įrankiai, įrenginiai techniškai netvarkingi; darbo aplinka kelia pavojų sveikatai ir gyvybei; jei kolektyvinės apsaugos priemonės neužtikrina darbuotojo apsaugos nuo rizikos veiksnių, o asmeninės apsaugos priemonės neišduotos; jei asmeninės apsaugos priemonės techniškai netvarkingos, nepatikrintos, neišbandytos.
6. Asmens higienos reikalavimai – dirbti tik su tvarkingais, švariais drabužiais, avalyne; rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis, nelaikyti maisto produktų darbo vietoje ir nevalgyti.
7. Už šios instrukcijos nevykdymą, darbuotojui taikoma LR įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė atsakomybė, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pasekmių.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

8. Profesinės rizikos veiksniai, galintys veikti darbuotoją:
 - 8.1. netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys, užkrauti judėjimo takai;
 - 8.2. netvarkingai sukrautos darbo priemonės, kiti reikmenys, galintys nukristi;
 - 8.3. kritimas iš aukščio (kraunant aukštai, dirbant ant kopėčių);
 - 8.4. elektros srovės poveikis;
 - 8.5. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
 - 8.6. aštrios, smailios ar kitaip pavojingos darbo įrankių detalės, pakuočių kampai ir kt.;
 - 8.7. cheminės medžiagos, aerosoliai;
 - 8.8. galimos infekcijos nuo sergančių žmonių, emocinė įtampa;
 - 8.9. dulkės, netinkamos oro sąlygos;
 - 8.10. galimas tam tikrų krovinių perkėlimas, pernešimas, dulkės;
 - 8.11. darbo įrenginių, įrankių saugaus naudojimo taisyklių reikalavimų nesilaikymas.
9. Būtinės saugos priemonės:
 - 9.1. darbo vieta turi būti tvarkinga, atitikti ergonominius reikalavimus;
 - 9.2. elektros įrenginiai, kitos darbo priemonės tvarkingos;
 - 9.3. visais įrenginiais ir įrankiais dirbti atsargiai, taip, kaip nurodyta jų gamintojų;
 - 9.4. jei dirbama su kilnojamaisiais elektros įrankiais, apsaugojimui nuo elektros srovės, kai reikia, atsižvelgiant į elektros įrankio klasę, naudoti dielektrines pirštines, guminius kilimėlius, dielektrinius kaliošus arba batus, taip pat įrankius su izoliuotomis rankenomis;
 - 9.5. bendraujant su kitais asmenimis, būti dėmesingiems, mandagiems. Kilus bet kokiems nesklaidumams ar konfliktams, problemų sprendimo pokalbiai turi būti etiški, kultūringi;
 - 9.6. vaikščioti visur atsargiai, neužkliūti už gaminių ar atliekų sancaupų, kitų daiktų;
 - 9.7. pertraukų metu ir pasibaigus darbui, rekomenduojama atlikti specialius fizinius pratimus. Kad nesusirgti kojų venų išsiplėtimo ligomis ar opaligėmis, kas dvi valandos 15 min. pailsėti sėdint;
 - 9.8. darbuotojas turi žinoti, kur yra Centro pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlė, pirminės gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis.
10. Vadovaujantis „Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų“ reikalavimais, parenkamos ir darbuotojui nemokamai duodamos asmeninės apsauginės priemonės.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

11. Paruošti darbo vietą, sudėti tvarkingai reikalingas darbai priemonės. Jei bus dirbama aukštyje, apžiūrėti kopėčias ar kitas paaukštavimo priemones, kad būtų stabilios, tvarkingos, patikrintos. Apsivilkti tvarkingus darbo rūbus. Patikrinti ar sausa, neslidu, neužkrauti vaikščiojimo takai.
12. Įsitikinti, kad elektros įrenginiai, kitos darbe naudojamos priemonės tvarkingos, tvarkingas elektros kabelis, nepažeista mechaniškai kabelio (laidų) izoliacinė danga, patikimai uždengtos visos įrenginių judančios ar elektros įtampą turinčios dalys, pakankamas apšvietimas.
13. Pastebėjus bet kokius trūkumus, pagal galimybes ir kompetenciją pašalinti juos arba pranešti Centro vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

14. Vaikščioti tik praėjimams skirtais takais. Atsargiai lipti laiptais, laikytis ranka turėklų. Lankantis klientų objektuose ar kitur, eiti šaligatviu, ten kur jo nėra, kairiuoju kelkraščiu. Daugiaaukščiuose pastatuose, kur įrengti liftai, laikytis liftų naudojimo taisyklių reikalavimų.

15. Vairuojant automašiną, laikytis „Kelių eismo saugumo“ reikalavimų, stebėti automobilio mechanizmų darbą. Įlipti ir išlipti iš automobilio reikia atsargiai laipteliais, nešokinėti, tvirtai laikytis rankomis už turėklo.

16. Esant ne savo Centro objektuose, vaikščioti atsargiai, kad neužkliūti už galimų kliuvinių, neįkristi į neuždengtas ertmes, netvarkingus perdengimus. Išgirdus garsinį signalą, informuojantį apie kilusį gaisrą, nepanikuoti, bet nedelsiant išeiti iš patalpos evakuacijos keliu. Vadovautis koridoriuose, evakuacijos keliuose (jei yra) esančiais evakuacijos kryptį nurodančiais ženklais.

17. Parūpinant bet kokių objektų puošybai, dekoravimui reikalingas medžiagas, kitas priemones, atliekant kitus darbus, laikytis saugaus krovinių tvarkymo rankomis reikalavimų. Nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė, kai krovinyms nuolat pernešamas per pamainą ar dirbant kitą darbą vyrams – iki 30 kg, moterims – iki 10 kg.

18. Visus reikmenis sandėliuoti lentynose ar kitose tinkamai įrengtose vietose. Laikyti sudėtus taip, kad nebūtų galima atsitiktinai užkliudyti, kad nekristų ar joms dūžtant nebūtų galimybės susižaloti.

19. Krauti ne aukščiau 2 m, palikti laisvus priėjimus prie pardavėjo darbo vietos, gesintuvų, gaisrinių čiaupų, elektros jungiklių ir skydelių, įėjimo durų, kitų judėjimo takų.

20. Imant aukštai esančius daiktus, kraunant aukštai, naudoti tvirtas kopėčias su aštriais metaliniais kaiščiais apačioje. Nenaudoti atsitiktinių atramų (dėžių ir kt.) negalima laiptuoti po sandėlio lentynas.

21. Sandėliuojant krovinius į lentynas, sunkesnius dėti apatinėse lentynose. Patikrinti, kad lentynos būtų patvarios. Gaminiai, pakuotės ant lentynų turi būti sukrauti taip, kad jų galai neišsikištų už lentynų ribų. Stambesnius krovinius krauti tvarkingai į rietuves ant žemės (jei netelpa į lentynas).

22. Draudžiama rankomis traukti, kelti, taisyti nepatikimai arba netvarkingai sukrautus krovinius, kaišioti rankas (norint pataisyti) į rietuves, dėžes, mašinos kėbulą ir t.t.. Tam tikslui naudoti svirtis, padėklus, kaiščius ir visus kitus kėlimo įrenginius, atsižvelgiant į krovinio sudėtį, konfigūraciją.

23. Gaminant dekoracijas, puošybos elementus, floristikos kompozicijas, kitus reikmenis, dirbti atsargiai, kad nesusižaloti rankų į aštrias, smailias detales, mėvėti pirštines. Naudojamos floristinės žirklys, sekatoriai labai aštrūs, todėl dirbti reikia dėmesingai, atsargiai, kerpant nelaikyti pirštų arti ašmenų, kirpti nukreipus nuo savęs, kad nukirptos smulkios dalelės nesužeistų veido.

24. Galima dirbti tik gerai ir tinkamai pagalštais įrankiais. Visų įrankių kotai turi būti tvarkingi, be įskilimų ir šerpetų. Peilių ir kitų įrankių nedėti ašmenimis į viršų.

25. Tvirtinant detales klėjais, naudojant chemines priemones, saugotis, kad jų nepakliūtų į akis, ant veido, kvėpavimo takus, kad karšta klijų masė neapdegintų pirštų.

26. Pripučiant balionus helio dujomis, su helio dujų balionėliais dirbti taip, kaip nurodyta gamintojų naudojimo instrukcijose. Helio dujų balionėlyje yra aukštas slėgis, todėl negalima kišti antgalio, skirto balionų pūtimui į burną ar nosį, galima susižeisti plaučius ar kitus kūno organus. Helio dujų balionėlius naudoti tik gerai vėdinamose patalpose, nenaudoti mažose, uždaroose patalpose. Nepūsti balionų šalia ar po aukštos įtampos laidais, o taip pat audros ar žaibavimo metu. Neišmesti helio dujų balionėlių iš rankų.

27. Jei tenka naudoti aerosolinius gaminius, aerosolio srovė turi būti nukreipta nuo akių ir veido, elgtis atsargiai, kad neapipurkšti aerosolio srove šalia esančių žmonių.

28. Darbuotojas turi žinoti naudojamų ar darbo aplinkoje esančių cheminių medžiagų keliamus pavojus, laikyti ir sandėliuoti jas tik taip, kaip nurodyta jų gamyklos gamintojos.

29. Draudžiama laikyti darbui neskirtas degias ar sprogstamas medžiagas, dekoracijų gamybai, puošybai ar kt., naudoti pavojingas, nuodingas medžiagas.

30. Draudžiama dirbti gyvybei pavojingose vietose. Draudžiama patalpose naudoti atvirą ugnį (degtukus, žiebtuvėlius).

31. Elektrosaugos reikalavimai:

31.1. neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių;

- 31.2. nedirbti su elektros įrenginiais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis;
- 31.3. nedirbti su netvarkingais elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais;
- 31.4. dirbti tik su įžemintais prietaisais bei įrenginiais;
- 31.5. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio apšildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei per žmogaus kūną. Panaudojus elektros įrankį, prietaisą ar įrenginį, tuoj pat jį išjungti;
- 31.6. nedirbti su elektros įrenginiais, jei ant jo išsiliejo skysčiai;
- 31.7. neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, kištukų, kištukinių lizdų. Tai atlikti privalo darbuotojas, turintis elektrotechninio personalo reikiamą kvalifikaciją;
- 31.8. pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, nutraukti darbą, pranešti Centro vadovui.
- 32. Draudžiama į darbų atlikimo teritorijas ir patalpas įnešti alkoholinius gėrimus, būti bei dirbti neblaiviam, apsvaigusiam nuo narkotinių, toksinių ar kitokių medžiagų.
- 33. Jei tenka naudotis elektriniu virduliu ar mikrobangų krosnele maistui pasišildyti, naudoti taip, kaip nurodyta gamyklos gamintojos naudojimo instrukcijose. Šiuos įrenginius statyti ant tvirto horizontalaus paviršiaus, toliau nuo kitų įrenginių, palikti tarpus tinkamam ventiliavimui užtikrinti.
- 34. Draudžiama be vadovo žinios patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui, atlikti darbus, nesusijusius su užduotimi. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus vadovo leidimą.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 35. Pastebėjus, bet kokius gedimus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar avarija, nedelsiant nutraukti darbą, imtis priemonių pavojui pašalinti, apie tai pranešti Centro vadovui.
- 36. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą, jei reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą, apie įvykį pranešti vadovui.
- 37. Kilus gaisrui, nedelsiant atjungti įtampą, iškviešti ugniagesius bendruoju pagalbos telefonu 112, pranešti Centro vadovui. Gesinti gaisro židinių pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.
- 38. Netikėto konflikto ar užpuolimo atveju nesutrikti, veikti ryžtingai, bet saugiai, jei reikia ir yra galimybė, kvieti policijos pareigūnus bendruoju pagalbos telefonu 112.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 39. Sutvarkyti darbo vietą, naudotas darbo priemones. Išjungti elektros įrenginius.
- 40. Jei darbuotojas iš patalpų išeina paskutinis, apžiūrėti ar patalpose neliko žmonių, ar išjungti elektros įrenginiai, kurie turi būti išjungti, ar uždaryti langai, užrakinti duris, jei yra, įjungti signalizaciją.
- 41. Nusiplauti rankas su muilu. Apie darbo metu pastebėtus visus nesklandumus pranešti vadovui, jo įgaliotam ar kitam atsakingam asmeniui.

Instrukcijos projektą parengė UAB „Saugotyra“